

§ 98 Överförmyndarnämndens internbudget 2020 med plan för 2021-2023

Dnr ÖFN 2019-89

Ärende

Överförmyndarnämndens mål för 2020 syftar mot kommunfullmäktiges mål Valfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum genom utåtriktade informationsinsatser och insatser för hållbara ställföreträdarskap. Utöver detta fortsätter arbetet med att utveckla tillsynsarbetet och använda digitaliseringens möjligheter för att sträva mot en ännu mer effektiv organisation med goda resultat.

Nämndens internbudget omfattar fyra verksamhetsområden:

- Gode män och förvaltare, vuxna
- Gode män, ensamkommande barn
- Tillsynsverksamhet
- Nämnden

Den som är ställföreträdare har enligt lag rätt till skäligt arvode. Det är övervägande dessa kostnader som utgör överförmyndarnämndens budget. Antalet huvudmän, deras behov av stöd samt betalningsförmåga är några av de faktorer som kan variera. Under 2020 beräknas 55 % av arvodeskostnaderna betalas av huvudmännen själva och kommunen resterande 45 %.

För området Gode män, ensamkommande barn har förändrade statsbidragsregler inneburit att intäkterna understiger nämndens kostnader för kommande år med ett troligt underskott på 760 tkr. En genomlysning av beräknade kostnader visar att nämnden har mycket begränsade möjlighet att påverka kostnaderna och att endast vissa medel riktade till särskilda insatser kopplat till målen kan vara möjliga att omfördela. Utöver det identifierade underskottet kommer planeringsperioden kräva åtgärder för att möta minskade resurser med bibehållen kvalitet i tillsynsarbetet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse: Överförmyndarnämndens internbudget 2020 med plan för 2021-2023.doc

Bilaga 1 Överförmyndarnämndens internbudget 2020 med plan för 2021-2023.docx

Bilaga 2 Överförmyndarenhetens verksamhetsberättelse.docx

Bilaga 3 Internkontrollplan för överförmyndarnämnden 2020.docx

Ordförandens signatur 	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
--	----------------------	----------------------	--

Deltar ej i beslut

Nicolina Wiklund anmäler att hon inte deltar i beslutet.

Överförmyndarnämndens beslut

1. Överförmyndarnämnden godkänner upprättat förslag till internbudget 2020 med plan 2021-2023 och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Överförmyndarnämnden noterar information om nämndmål, nämndindikatorer och målvärden i målområde Medarbetare.
3. Överförmyndarnämnden noterar information om Överförmyndarenhetens verksamhetsplan 2020.
4. Överförmyndarnämnden fastställer internkontrollplan för 2020.

Protokollsanteckningar

Nicolina Wiklund (S) lämnar följande protokollsanteckning.

I samband med fullmäktiges beslut om budget för 2020 med plan för 2021–2023 (KF 28 maj 2019, ärende 2), presenterade vi vårt förslag till budget för 2020. Med vår budget och våra förslag för Linköping hade förutsättningarna för nämnder och styrelser varit andra. Om vår budget hade gått igenom och våra ramar gällt för Överförmyndarnämnden så hade vi valt att prioritera förslag och åtgärder som bygger ett starkare samhälle och ett tryggare Linköping, så som:

- Stärkt samarbete med civilsamhället för satsningar på rekrytering och vidareutbildning av ställföreträdare för gode män.
- Att ge ensamkommande barn en bra start i vuxenlivet genom en systematisk övergång från godmanskap till eget ansvar.
- Att säkra en fortsatt god granskningsverksamhet och därigenom ge förutsättningar för ett kvalitativt ställföreträdarskap.

Det är dock Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalernas budget som fastställts av fullmäktige. Det är därför ofrånkomligt att den internbudget som nu arbetats fram utgår från andra förutsättningar än de vi lagt fast i vårt budgetförslag. Detta visas till exempel på att Alliansen väljer att inte kompensera fullt ut för pris och löneutveckling i budgeten för Överförmyndarnämnden 2020. Vi väljer därför att avstå från att lägga ett eget förslag till internbudget för Överförmyndarnämnden för 2020 och deltar inte i beslutet.

Beslutet skickas till:
Ekonomistaben

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	

Överförmyndarnämndens internbudget för 2020

med plan för 2021-2023

Kommunövergripande mål

Målområde Samhälle

Målområde samhälle beskriver vad kommunen ska uppnå för att utveckla närmiljön och Linköping som plats.

Ett attraktivt och tryggt Linköping

Linköping är den ekonomiska motorn i en växande region. Alla tar ansvar för varandra i en kommun som växer på ett socialt hållbart sätt. Organisationer och näringsliv ges förutsättningar att göra skillnad för ökad social sammanhållning och trygghet. I utvecklingen av Linköping har tätort och landsbygd lika hög prioritet. Helheten är i fokus när nya stadsdelar planeras och trafiksystemet utvecklas. Stadsmiljön är attraktiv och har en hög kvalitet där tillgänglighet för samtliga trafikslag också värnas och utvecklas. Linköpings kommun skapar förutsättningar för en hög och jämn byggtakt där fler får möjlighet att förverkliga drömmen om ett eget boende.

Ett klimatsmart Linköping

Linköping tar täten i miljö- och klimatarbetet som bygger på samsyn och långsiktighet. Därför är det självklart att Linköpings kommun står bakom Agenda 2030 och de globala målen för att uppnå social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Linköpings kommun är positiv till ny teknik och prioriterar miljö- och klimatarbetet med målet att Linköping ska bli koldioxidneutralt år 2025. Linköpings kommun värnar äganderätten och skogens betydelse för landsbygden och miljö- och klimatarbetet. Linköping har fantastisk natur med högt egenvärde som alla får ta del av.

Ett företagsamt Linköping

Linköpings ekonomiska utveckling är beroende av ett livskraftigt och mångfasetterat näringsliv och ett gott företagsklimat. Med välmående och framgångsrika företag har Linköping lägre arbetslöshet, högre tillväxt och bättre förutsättningar att finansiera välfärdstjänster. Det är enkelt att starta, driva och utveckla företag i Linköping, både i staden och på landsbygden. Näringslivets livskraft ökar genom goda kommunikationer med flyg, järnväg och bil med Linköping City Airport som en viktig regional funktion.

Ett Linköping med rikt kultur-, fritids- och idrottsliv

När Linköping växer och utvecklas ges kulturen, fritiden och idrotten utrymme i planeringen av nya och växande områden. Kultur-, fritids- och idrottslivet ger möjlighet till en aktiv och meningsfull fritid, god hälsa, upplevelser och gemenskap. Det kommunala stödet till kultur stimulerar skapande och utövande som är tillgängligt för alla. Alla barn och ungdomar i Linköping ges likvärdiga förutsättningar att utöva sin idrott. Anläggningar för spontanidrott är tillgängliga, säkra och trygga miljöer.

Målområde Medborgare

Målområde medborgare beskriver vad kommunen ska uppnå i tjänster och service för att tillgodose medborgarnas behov och förväntningar.

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

Stark gemenskap och människor i arbete

I Linköping går människor från bidragsberoende och utanförskap in i arbete och gemenskap. Jobb och välfärd prioriteras framför bidrag för en långsiktigt hållbar utveckling. I Linköping söks alltid den kortaste vägen till att kunna försörja sig själv och därmed den snabbaste vägen till integrationen för nyanlända. Linköpings kommun är, tillsammans med Arbetsförmedlingen och företag, en aktiv part i arbetet med bra utbildningsinsatser, extratjänster, serviceyrken och praktikplatser riktade till långtidsarbetslösa med försörjningsstöd för ett vuxenliv i arbete. Utifrån sin förmåga är alla människor delaktiga i arbetslivet och tar ansvar för sin försörjning. Genom tydliga krav på ansträngning stöds individer att gå från bidrag till arbete och gemenskap.

Hög kunskap med skolor i framkant

Linköping är den bästa kommunen för barn och unga att växa upp i. Alla elever har en bra skola där eleven möts av höga förväntningar, en trygg och lugn miljö samt får rätt hjälpmedel för att nå sin fulla potential. Kunniga och engagerade lärare arbetar i Linköpings skolor eftersom kommunen ligger i framkant inom skolutveckling. Familjer ser olika ut och har olika förutsättningar och önskemål, därför finns både flexibilitet och valfrihet i barnomsorgen. Mindre barngrupper med fokus på varje barns behov prioriteras högt.

Målområde Ekonomi

Målområde ekonomi beskriver vad kommunen ska uppnå för en stabil och god ekonomi.

Kostnadseffektiv verksamhet

Linköpings kommuns verksamhet såväl inom kommunen som hos privata utförare är kostnadseffektiv och möter i hög utsträckning målgruppens behov. Kommunens verksamheter utvecklas ständigt genom prioriteringar, effektiviseringar och förnyelse för att säkerställa fortsatt kostnadseffektivitet.

Hållbar ekonomi

Linköpings kommun präglas av ansvarstagande i såväl goda som sämre tider, det är god ordning och reda på ekonomin. Det finns ett långsiktigt tänkande där intäkter och kostnader är i balans över åren. Det möjliggör satsningar för att stärka och utveckla välfärdens kärnverksamheter. Kommunkoncernen har en stabil ekonomi och långsiktig tillväxt i balans så att framtida kommuninvånare kan räkna med god kvalitet på kommunal verksamhet, service och anläggningar. Investeringar i kommunens kärnverksamheter prioriteras för framtiden utan ökat skattetryck.

Målområde Verksamhet

Målområde verksamhet beskriver hur arbetsprocesser och organisation ska utvecklas för att uppnå goda resultat.

Effektiv organisation med goda resultat

I Linköpings kommun bedrivs verksamhet av god kvalitet med Linköpingsborna i centrum. Sambandet mellan resurser, prestationer, resultat och effekter är centralt i planering, uppföljning och utvecklingsarbete. Med en öppen och tillåtande attityd för nya lösningar arbetar kommunen aktivt för att utnyttja digitaliseringens möjligheter. Detta för att effektivisera verksamheten och skapa bättre tjänster för kommunens invånare. Individer, föreningar och företag bidrar till att driva Linköping framåt och ska därför ges goda villkor för att delta i utformning och leverans av välfärdstjänster.

Hållbar verksamhetsutveckling

I Linköpings kommun gynnar all verksamhetsutveckling en hållbar utveckling. De globala målen är ledstjärnor i arbetet där arbetet med minskad användning och utfasning av farliga ämnen är ett prioriterat område. Det bedrivs ett kontinuerligt jämställdhets- och mångfaldsarbete för att säkerställa eller utveckla kvaliteten i verksamheterna.

Målområde Medarbetare

Målområde medarbetare beskriver hur medarbetarnas resurser ska tillvaratas och utvecklas.

Attraktiv arbetsgivare

I Linköpings kommun känner varje medarbetare arbetsglädje och stolthet, har inflytande och delaktighet. Serviceyrken inom skola och omsorg stärker förutsättningarna för att utveckla kvaliteten i välfärdstjänsterna genom att befinnlig personal avlastas och frigörs för att driva utveckling. Kommunens arbetsplatser präglas av jämställdhet, mångfald och goda arbetsvillkor. Medarbetarna är ambassadörer som gärna rekommenderar sin arbetsplats till andra.

Hållbar kompetensförsörjning

Linköpings kommun arbetar systematiskt med att attrahera, introducera, utveckla och behålla medarbetare för att säkra kompetensförsörjningen. Genom att organisera arbetet på nya sätt, använda digital teknik och hitta vägar för ett livslångt lärande skapas förutsättningar för att säkra resurser till den kommunala verksamheten. Nya metoder för att attrahera, utveckla och behålla kompetens i kommunen utvecklas för att möta framtidens behov av kompetens.

Innehållsförteckning

Tradition och förnyelse	5
Överförmyndarnämndens underlag till internbudget 2020 med plan för 2021-2023.....	5
Nämndens uppdrag	5
Sammanfattning av internbudgetförslaget	6
Ekonomi.....	7
Volymutveckling	8
Förutsättningar för budgetarbetet.....	9
Politisk viljeinriktning	10
Mål och strategiska utvecklingsuppdrag.....	10
Ekonomi.....	11
Överförmyndarnämndens styrning	12
Mål- och verksamhetsstyrning.....	12
Ekonomistyrning.....	12
Uppföljning.....	12
Internkontroll	12

Följande bilagor bifogas i separata filer:

- Bilaga verksamhetsplan
- Bilaga internkontrollplan

Tradition och förnyelse

Överförmyndarnämnden står i en lång tradition av tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Flera utmaningar har funnits med från år till år, andra har tillkommit och utmanat nämndens verksamhet på nytt.

Bland de väl kända utmaningarna hör att rekrytera frivilliga. Uppdraget att vara god man eller förvaltare är ett personligt lekmannauppdrag och med allt fler personer som har behov av stöd i sammansatta livssituationer med ansträngd ekonomi och psykisk ohälsa, ställs höga krav på den som utses. Det är alltså en fortsatt stor utmaning för överförmyndarverksamheten att hitta personer med lämpliga kvalifikationer och som också är beredda att åta sig de komplexa uppdragen. Även samhällsutvecklingen i sig, med förändrade sätt att hantera pengar, inköp och betalningar, komplicerar uppdragen. För att möta dessa utmaningar har överförmyndarnämnden beslutat att tillhandahålla kompletterande stödfunktioner eftersom den rådgivning som kan ges från Överförmyndarenheten endast är av mer generell karaktär. Stödfunktionerna består av erfarna gode män som fungerar som mentorer i praktiska frågor. Mentorsfunktionen syftar till att både underlätta rekryteringen och att skapa trygghet i pågående uppdrag. Nämnden söker också i samverkan med andra verksamheter nya vägar för att tillvarata det engagemang som finns i samhället. Här har samarbetet med kommunens Frivilligcentrum öppnat nya vägar för att fånga privatpersoners intresse och engagemang för andra människor.

Väl förankrad i en lång tradition ser dock nämnden med tillförsikt fram mot den översyn som regeringen nyligen initierat inom området och som kommer att behandla flera av verksamhetens utmaningar. Förhoppningen är att flera lagändringar kan komma till stånd och tillsynsarbetet fortsätta att utvecklas så att den som är i behov av stöd för att tillvarata sina behov och rättigheter ska känna tillförsikt och trygghet.

Gustaf Appelberg, ordförande i Överförmyndarnämnden i Linköpings kommun

Överförmyndarnämndens underlag till internbudget 2020 med plan för 2021-2023

För Linköpings kommun är verksamhetsresultatet centralt, det vill säga det resultat och de effekter som verksamheten får för de som använder kommunens tjänster. Kommunens verksamheter ska sträva efter att utifrån de givna resurserna optimera nyttan för de som använder kommunens tjänster. Budgetprocessen är förändringsinriktad och fokuserar på vad som ska förändras i verksamheten under budgetperioden.

Kommunfullmäktige beslutade den 28 maj om budget för 2020 med plan för 2021-2023 med ekonomiska ramar för nämnderna. Kommunens reglemente anger också förväntningar på nämnderna. Nämnden ska genom sitt basuppdrag och inriktningen i internbudgeten bidra till utveckling inom kommunfullmäktiges mål, detta görs inom ramen för av kommunfullmäktige anvisade ekonomiska ramar. Varje generation ska bära sina kostnader, vilket kräver stort ansvarstagande och god budgetdisciplin. Alla verksamheter ska drivas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt där nämnderna ansvarar för att effektiviseringar och prioriteringar görs inom nämndens ram.

Nämndens internbudget anger riktning och förutsättningar för nämndens verksamhet och utveckling.

I Linköpings kommun har ungefär 1 600 personer en ställföreträdare som Överförmyndarnämnden har tillsyn över. Det kan vara vuxna som genom svag hälsa eller sjukdom inte har möjlighet att företräda sig själva, liksom barn med stor förmögenhet, barn som annars skulle stå utan förmyndare eller som behöver ställföreträdare för speciella rättshandlingar. Överförmyndarnämndens uppgift är att granska så att ställföreträdarna sköter sina uppdrag och förhindra att någon lider rättsförlust. En ställföreträdare kan vara en förälder (förmyndare) eller en person som tagit på sig uppdraget som god man, förvaltare, eller särskilt förordnad förmyndare.

Nämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden i Linköpings kommun ansvarar för den verksamhet som åligger överförmyndarnämnd enligt:

- föräldrabalken
- förmyndarskapsförordningen
- ärvdabalken
- äktenskapsbalken
- lagen om god man för ensamkommande barn
- övriga till området hörande lagar, förordningar och föreskrifter

Tillsyn utövas över:

- Förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning inom de områden som enligt föräldrabalken åligger överförmyndarnämnd

Sammanfattning av internbudgetförslaget

För budgetåret 2020 fokuserar överförmyndarnämnden på mål inom de kommungemensamma områdena *Medborgare*, och *Verksamhet*. Mål och aktiviteter inom målområdet *Medarbetare* återfinns i Kommunledningsförvaltningens budget och verksamhetsplan.

Överförmyndarnämndens mål för 2020 syftar till att sprida kunskap om verksamhetsområdet, säkerställa en stabil kompetensförsörjning av ställföreträdare och ett rättssäkert och effektivt tillsynsarbete.

- Antal ärenden bedöms vara relativt konstant under planeringsperioden. En viss ökning på senare tid bedöms mötas av ny lagstiftning där anhöriga tar en mer aktiv roll framöver.
- Huvudmännen bedöms i samma omfattning som 2019 kunna stå för gode männens arvode (55 %).
- Att vara ställföreträdare för en annan person kan ofta vara utmanande. Nämnden vill arbeta för hållbara ställföreträdarskap med rätt matchning och god kompetens.
- Planering av tillsynsarbetet kommer ske utifrån riskbedömningar, aktivt förhållningssätt och förebyggande arbete.
- Överförmyndarverksamheten har behov av att nå ut bredare med information vilket ligger till grund för fortsatta informationsinsatser enligt upprättad kommunikationsplan för 2019-2020.
- Digitaliseringsarbetet går från kartläggning till genomförande i större utsträckning under 2020-2021.
- Området ensamkommande barn har stabiliserats på en lägre nivå sett till antalet godmanskap. Dock täcker inte statsbidrag längre kostnaderna för arvoden och ersättningar till gode män, vilket redovisas i budgeten som en ofinansierad intäkt.
- En successivt minskande ram under de kommande åren innebär behov av översyn av bemanning inom tillsynsverksamheten. Övriga kostnader såsom arvoden och ersättningar till ställföreträdare är inte påverkbara i samma utsträckning.

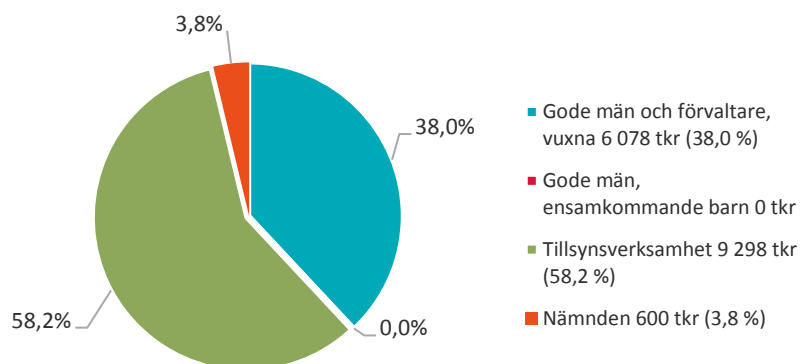
Ekonomi

Ekonomi, belopp tkr	Budget förslag 2020	Plan förslag 2021	Plan förslag 2022	Plan förslag 2023
Verksamhetens nettokostnader	15 976	15 841	15 724	15 614
varav kostnader	23 845	23 710	23 593	23 483
Varav intäkter, finansierade	-7 109	- 7 109	-7 109	-7 109
Varav intäkter, ofinansierade	-760	-760	-760	-760
Investeringar, netto	-	-	-	-

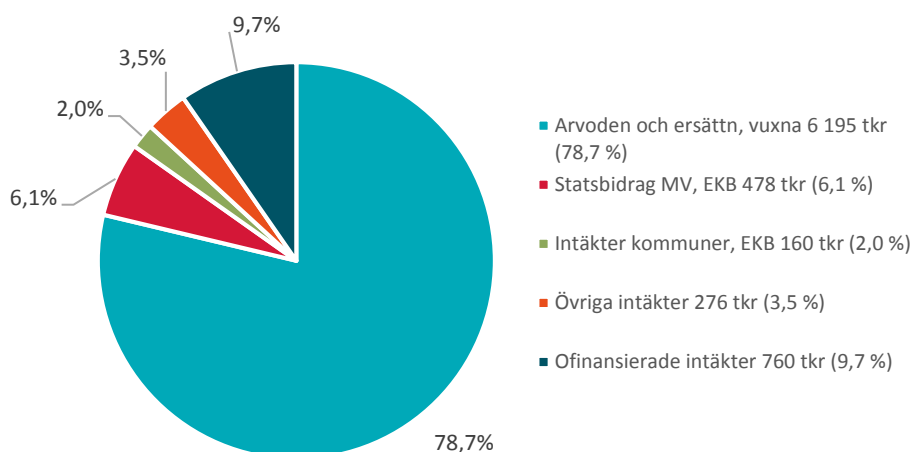
Kommentar till nämndens ekonomi.

En minskad ekonomisk ram blir sannolikt kännbar först i slutet av perioden och med god framförhållning kan förändringar genomföras på ett tryggt sätt. Nämnden vill i denna handling återigen påtala att inga medel tilldelats för att täcka de minskade statsbidragen inom verksamhetsområdet *Gode män, ensamkommande barn*. De kostnader som nämnden bedömer inte kommer att täckas av direkta eller indirekta statsbidrag redovisas på separat rad i tabellen ovan ("Varav intäkter, ofinansierade") och framgår även av diagrammen nedan.

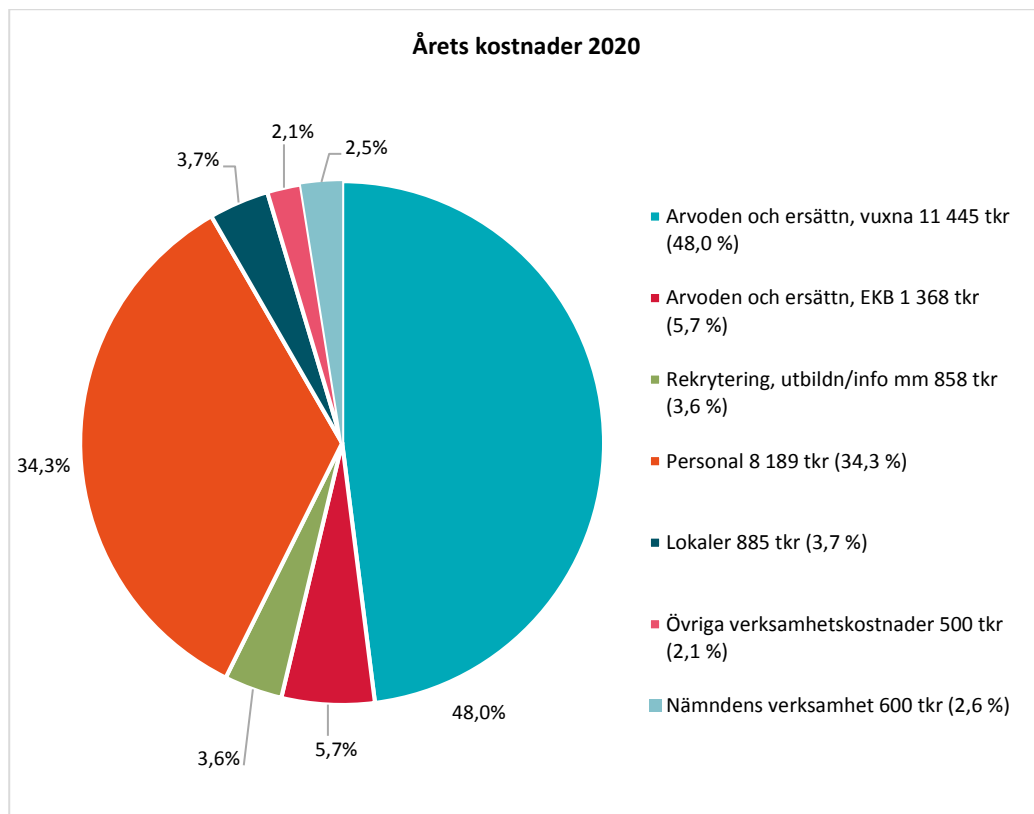
Överförmyndarnämndens verksamheter,
procentuell fördelning av nettokostnaderna
år 2020

Årets intäkter 2020

EKB = ensamkommande barn

EKB = ensamkommande barn

Volymutveckling

Basuppdrag Antal aktiva ärenden, per kategori	Utfall 2018	Utfall aug. 2019	Prognos 2019	Prognos 2020
Godmanskap 11:1 – 11:4, Föräldrabalken	896	920	930	930
Förvaltare 11:7, Föräldrabalken	113	120	120	120
Förmyndarskap, legala och förordnade förmyndare, ej ensamkommande barn	487	493	500	500
Ensamkommande barn, godmanskap och förordnad förmyndare	75	54	50	50
Ärenden under avslutande	26	34	30	30

Personal	Utfall 2018	Utfall aug. 2019	Prognos 2019	Prognos 2020
Antal årsarbetare	13,35	12,15	13	13

Kommentar till volymutvecklingen

Ärenden

Under 2019 har antalet godmanskap 11:1 – 11:4 ökat, vilket bryter föregående års trend. Det är ännu svårt att dra några slutsatser om ökningen är bestående och hur den i så fall kommer att påverka verksamheten och ekonomin. Dessutom ökar förvaltare i antal och även detta kan få konsekvenser för nämndens ekonomi. Då det är tingsrätten som i de flesta fall beslutar om godmanskap och förvaltare, finns ingen möjlighet för nämnden att påverka ärendemängden. Nämnden kan endast yttra sig och påtala om möjligheter till mindre ingripande åtgärder.

När det gäller förmyndarskap, legala och förordnade förmyndare för omyndiga (ej ensamkommande barn), noteras ingen större förändring. Dessa ärenden påverkar inte ekonomin i någon större utsträckning då den största gruppen är legala förmyndare (föräldrar), vilka inte arvoderas.

Ställföreträdarskap för ensamkommande barn är en minskande ärendekategori eftersom förhållandevis få barn för närvarande söker asyl i Sverige och inget tyder på att det kommer ändras kommande år. Den politiska överenskommelsen om att förlänga den tillfälliga lagen till och med juli 2021, har lett till att Migrationsverket skrivit ner sin prognos om antalet asylsökande för innevarande år (2019). Även för år 2020 har antalet reviderats nedåt, dock med en mindre ökning jämfört med 2019.

Personal

Under förutsättning att ärendevolymererna är fortsatt stabila och digitaliseringsprocessen fortlöper, kommer den lägre ramtilldelningen kunna mötas av naturliga förändringar i personalstyrkan under planperioden. Nämnden ser framtiden an med tillförsikt och bedömer att förändringarna kommer att kunna ske på ett tryggt sätt, med planering och god framförhållning.

Förutsättningar för budgetarbetet

Medborgare

Rättssäkerhet med individen i centrum

För att en person som inte har förmåga att företräda sig själv ska få rätt sorts stöd krävs kunskap hos anhöriga, vårdpersonal eller andra i dennes närhet. Förmågan att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person kan begränsas av sjukdom, psykisk störning eller försvagat hälsotillstånd och i dessa fall föreligger grund för godmanskap eller förvaltarskap. Överförmyndarnämnden ser stort behov av att nå ut med information, både för att personer ska få det stöd de behöver och för att mindre ingripande åtgärder ska kunna prövas i första hand. För att möta detta behov avser överförmyndarnämnden att avsätta resurser för muntlig och skriftlig information.

Överförmyndarnämnden granskar regelbundet uppgifter från ställföreträdarna för att säkerställa att huvudmännens rättigheter tillgodoses och ekonomiska medel förvaltas väl. Tillsynen sker på olika sätt, dock framför allt genom skriftliga underlag från ställföreträdarna. För att säkerställa att inte någon lider rättsförlust ska nämndens granskning ske skyndsamt men med noggrannhet och kvalitet. Under planeringsperioden kommer arbete ske för att identifiera tillsynsområden utifrån riskbedömningar, aktivt förhållningssätt och förebyggande arbete. En avgörande faktor för hur utvecklingsarbetet ska bedrivas under de kommande åren är de lagändringar som kan komma ur regeringens nyligen beslutade kommittédirektiv om översyn inom området, samt länsstyrelsens aktivare roll gällande råd och riktlinjer till landets överförmyndare.

Frivilliga uppdrag

Det är fortsatt en stor utmaning för överförmyndarverksamheten att hitta personer med lämpliga kvalifikationer som är beredda att åta sig de allt mer komplexa uppdragen som kräver tid, engagemang och noggrannhet. Många av huvudmännen har behov av stöd i sammansatta livssituationer, som ofta utmärks av ansträngd ekonomi i kombination med psykisk ohälsa. Uppdraget som god man eller förvaltare är ett frivilligt lekmanuppdrag och utförs ofta vid sidan om förvärvsarbete och andra intressen. Tillsammans med kommunens Frivilligcentrum skapas ny kunskap kring ideellt engagemang och hur olika lagreglerade, frivilliga uppdrag kan matchas till rätt person. Olika aktiviteter planeras för att bredda rekryteringsbasen och för att fortsätta uppmärksamma vikten av ideellt engagemang. I dialog med olika aktörer avser nämnden att arbeta för hållbara ställföreträdarskap, präglade av rätt matchning och god kompetens.

Verksamhet

Effektiv organisation med goda resultat genom digitalisering

För att handlägga det som lagstiftningen kräver av överförmyndarnämnden krävs att en rad handlingar skickas mellan olika aktörer. Allt fler efterfrågar möjligheten att hantera ärenden och frågor till nämnden digitalt. Idag sker hanteringen övervägande genom att fysiska papper skickas med traditionell postgång, även om en viss andel av befintliga blanketter erbjuds som e-tjänst. Ett genomgripande förändringsarbete har påbörjats i syfte att digitalisera de olika handläggningsprocesserna och överförmyndarnämnden avser rikta resurser för att göra detta arbete möjligt både gällande internt och externt bruk.

Medarbetare

Överförmyndarenhetens tjänstepersoner utgör en del av Kommunledningsförvaltningen och mål inom området medarbetare finns beskrivet i Kommunstyrelsens underlag och Kommunledningsförvaltningens verksamhetsplan.

Politisk viljeinriktning

Mål och strategiska utvecklingsuppdrag

Målområde Medborgare

Målområde medborgare beskriver vad kommunen ska uppnå i tjänster och service för att tillgodose medborgarnas behov och förväntningar.

Kommunövergripande mål	Nämndmål	Nämnd-indikator	2018	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum	Rätt medborgare får rätt stöd <i>Med ökad kunskap hos anhöriga, vårdpersonal m.fl. kan rätt personer få rätt stöd och insats.</i>	Antal personer som tar del av information kring gode män och förvaltare		15 tillfällen	500	500
	Hållbara ställföreträdarskap med god kompetens <i>God kompetens rekryteras, utbildas och bibehålls till frivilliga uppdrag som god man och förvaltare</i>	Antal deltagare som tar del av utbildningsinsats		200	200	200
	Huvudmännens rätt tas tillvara <i>För att inte huvudmännen ska lida rättsförlust ska ställföreträdarnas redovisning granskas skyndsamt utan avkall på noggrannhet och kvalitet</i>	Andel granskade per den 31 aug		85 %	90 %	95 %

Målområde Verksamhet

Målområde verksamhet beskriver hur arbetsprocesser och organisation ska utvecklas för att uppnå goda resultat.

Kommunövergripande mål	Nämndmål	Nämnd-indikator	2018	2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Effektiv organisation med goda resultat	Ökad digital hantering av handlingar <i>Handlägningsprocessen baseras på underlag i fysisk form. Med ökad digitalisering kan svarstider förkortas och handlägningsprocesser effektiviseras</i>	Andel insända handlingar via utvald e-tjänst	0	0	50 %	70 %

Strategiska utvecklingsuppdrag

Kommungemensamma

- Överförmyndarnämndens handlingsplan inom området digitalisering innebär fortsatt arbete med att kartlägga förutsättningar för att gå från pappersakt till elektronisk akt samt förbereda en högre grad av digitaliserad handläggning. Ett par e-tjänster erbjuds gode män, förvaltare och förmyndare idag, här kommer vidareutveckling att ske successivt tillsammans med insatser för att stimulera den digitala mognaden både internt och hos ställföreträdarna.

Ekonomi

Överförmyndarnämndens förslag till driftsammandrag

Nettokostnad	Budget 2019	Budget förslag 2020	Plan förslag 2021	Plan förslag 2022	Plan förslag 2023
Belopp tkr					
Gode män och förvaltare, vuxna	6 070	6 078	6 078	6 078	6 078
<i>Kostnader: Arvoden och ersättningar</i>	10 880	11 445	11 445	11 445	11 445
<i>Intäkter: Arvoden och ersättningar</i>	-5 885	-6 195	-6 195	-6 195	-6 195
<i>Kostnader: Digitalisering och administration</i>	686	563	563	563	563
<i>Kostnader: Information, utbildning och rekrytering</i>	389	265	265	265	265
Gode män, ensamkommande barn	0	0	0	0	0
<i>Kostnader: Arvoden, ersättningar och övrigt</i>	2 115	1 398	1 398	1 398	1 398
<i>Intäkter bidrag: Arvoden, ersättningar och övrigt</i>	-1 215	-638	-638	-638	-638
<i>Ofinansierade intäkter: Arvoden, ersättningar</i>	-900	-760	-760	-760	-760
Tillsynsverksamhet	9 114	9 298	9 163	9 046	8 936
<i>Personal, utbildning m.m.</i>	7 864	8 289	8 154	8 037	7 927
<i>Intäkter: delad personal</i>		-276	-276	-276	-276
<i>Lokaler och övriga verksamhetskostnader</i>	1 250	1 285	1 285	1 285	1 285
Nämnden	630	600	600	600	600
<i>Arvoden och kostnadsersättningar</i>	534	527	527	527	527
<i>Utbildning och övriga kostnader</i>	96	73	73	73	73
Summa nämndens internbudget	15 814	15 976	15 841	15 724	15 614
<i>varav intäkter</i>	-8 000	-7 869	-7 869	-7 869	-7 869
<i>varav kostnader</i>	23 814	23 845	23 710	23 593	23 483
Budgetram enligt beslut i KF den 28 maj 2019	15 814	15 976	15 841	15 724	15 614

Överförmyndarnämndens förslag till förändringar av budget för åren 2020-2023

Överförmyndarnämnden bedömer att verksamheten för kommande år inte kan bedrivas inom den tilldelade ekonomiska ramen. Statsbidragen inom verksamhetsområdet *Gode män, ensamkommande barn* täcker inte kostnaderna för arvoden och ersättningar och redovisas därför som ofinansierade intäkter i tabellen ovan. Nämnden har vidtagit åtgärder för att på olika sätt minska nettokostnaderna, bland annat genom att inför 2019 fatta beslut om nya riktlinjer för arvodering. Dessutom görs för varje barn som placeras i Linköping av annan kommuns socialtjänst, försök att teckna överenskomelse om fakturering, så att ansvarig kommun står för kostnader för arvode och ersättning till god man. Åtgärderna bedöms få fortsatt effekt under kommande år, men kommer inte att vara tillräckliga. För år 2020 och framåt beräknas de ofinansierade intäkterna uppgå till 760 tkr. I jämförelse med 2019 har inga större förändringar gjorts vad gäller fördelning mellan nämndens olika verksamhetsområden, vilka i korthet beskrivs nedan.

Med anledning av konstaterad ärendeökning inom området ***Gode män och förvaltare, vuxna*** under 2019 har utrymmet för nettokostnader för arvoden och ersättningar ökat med cirka 150 tkr till totalt 5 250 tkr år 2020, exklusive uppräknings av prisbasbeloppet, på vilket arvodesnivåerna baseras. Beräknad intäktsnivå är oförändrad (55 %), och avser den andel av ställföreträdarnas arvoden och ersättningar som huvudmännen själva antas kunna bekosta. Grundregeln är att huvudmannen själv ska betala, men om denne inte har tillräckliga inkomster eller tillgångar åligger det enligt Föräldrabalkens lagstiftning kommunen att ta kostnaden. Övriga kostnadsposter inom verksamhetsområdet uppgår till 828 tkr, medel som främst är avsedda för intern/extern digitalisering samt rekrytering och utbildning av ställföreträdare, områden som återfinns i nämndens målformuleringar.

Såsom tidigare beskrivits befaras ett underskott inom området ***Gode män, ensamkommande barn***. Statsbidragen som utges av Migrationsverket för arvoden till god man och i förekommande fall till särskilt förordnade vårdnadshavare, utgörs av schablonbelopp. Bidraget som utges för asylsökande barn ska också användas till vissa kostnader inom socialtjänsten, varför ett beslut om fördelning mellan Socialnämnden (53 %) och Överförmyndarnämnden (47 %) fattats (KS 2018-457). Beroende på hur lång handläggningstiden i asylprocessen är, täcker beloppet kostnaderna för god man ibland, men ofta inte.

Om barnet får uppehållstillstånd har det rätt till en särskilt förordnad vårdnadshavare. Eftersom socialtjänsten i Linköpings endast utreder förordnad vårdnadshavare om barnet är under 16 år eller fått permanent uppehållstillstånd, kvarstår

gode mannen i många fall även efter uppehållstillstånd. Detta innebär att kostnaderna belastar Överförmyndarnämnden istället för Socialnämnden. Schablonutbetalningen går till socialnämnden, som även ansvarar för att följa upp och informera Överförmyndarnämnden om vilket utrymme som finns för fördelning mellan nämnderna, enligt beslut (KS 2014-541).

En del ensamkommande barn har ursprungligen anvisats till andra kommuner, vars socialtjänster av olika anledningar väljer att placera barnen i Linköpings kommun. Från och med 2019 skickas i varje enskilt ärende ett förslag till överenskommelse om att Överförmyndarnämnden i Linköping tillåts fakturera kostnaderna för arvode och ersättningar till ansvarig kommun. I augusti 2019 kunde konstateras att 46 % av kostnaderna i dessa ärenden täcktes i och med detta förfarande. Om den ansvariga kommunen inte medverkar till att teckna någon överenskommelse, måste Linköpings kommun dock ansvara för kostnaderna eftersom god man enligt lag har rätt till ett skäligt arvode samt ersättning för utgifter som varit skäligen påkallade för att kunna utföra sitt uppdrag.

Sedan 2019 redovisas personal-, lokal- och övriga verksamhetskostnader som en del av Överförmyndarnämnden under benämningen **Tillsynsverksamhet**. Det är dock fortfarande kommunstyrelsen som ansvarar både för arbetsgivarfrågor och för målstyrning inom området medarbetare. För 2020 avsätts medel i nivå med föregående år, justerat för pris- och löneuppräkning. I och med minskad ramtilldelning efterföljande år kommer personalsituationen att behöva ses över, då det för närvarande är svårt att se någon möjlighet till omfördelning mellan verksamhetsområdena. Detta torde dock inte behöva innebära dramatiska åtgärder utan förväntas bli en konsekvens av såväl naturlig personalrörlighet som rationaliserat arbetsförfarande.

I verksamhetsområde **Nämnden**, redovisas kostnader för förtroendevaldas arvoden, övriga kostnadsersättningar och utbildningsinsatser. Under 2019 kunde konstateras att avsatta medel inte skulle komma att förbrukas varför ramtilldelningen för år 2020 reduceras från 630 tkr till 600 tkr.

Förändring av de ekonomiska ramarna

De ekonomiska ramarna för åren 2020-2023 innebär att effektiviseringskraven blir tydliga i handläggningsarbetet. Det är främst inom tillsynsverksamheten som kostnaderna kan påverkas genom effektivare sätt att arbeta. Kostnaderna för arvode och ersättning till ställföreträdarna följer ärendeutvecklingen men kan också behöva justeras utifrån förändrade förutsättningar. Den största osäkerhetsfaktorn är fortsatt ensamkommande barn där finansieringen genom internt omfördelade statsbidrag inte täcker kostnaderna.

Kostnadsdämpande åtgärder

Genom planerade åtgärder för ökad digitalisering kommer handläggningsarbetet kunna effektiviseras med mindre personalbehov till följd.

Överförmyndarnämndens styrning

Mål- och verksamhetsstyrning

Överförmyndarnämndens tillsynsarbete utförs av tjänstepersoner på Överförmyndarenheten på delegation av nämnden. Vissa beslut kan inte delegeras utan fattas av nämnden. Utöver delegationsordningen är övriga lagreglerade arbetsuppgifter fördelade enligt enhetschefens arbetsfördelning. Upprättade mål ligger till grund för Överförmyndarenhetens verksamhetsplan som fungerar som planering för enhetens verksamhetsår. Enhetschef är även nämndansvarig tjänsteperson och fungerar som länk mellan nämnden och Överförmyndarenheten.

Ekonomistyrning

Verksamhetens kostnader följs månadsvis genom avstämning mellan ekonom och enhetschef. God kännedom och nära dialog om budget och planering håller samman hela kedjan från inköp till utbetalning. Flera faktorer är utanför nämndens kontroll och utgör därmed en ständig osäkerhet i prognoser, så som huvudmännens betalningsförmåga och hur många ensamkommande barn som anvisas till kommunen.

Uppföljning

Nämndens mål och enhetens verksamhetsplan följs upp i dialog mellan enhetschef och medarbetare med återrapportering till nämnden i samband med delårsrapport. Volym och ärendeprocesser följs upp månatligen i samband med nämndens sammanträden.

Internkontroll

Till grund för internkontrollen ligger föregående års rapport och innevarande års riskanalys. Utifrån detta identifieras kontrollmoment för aktuellt år som sedan genomförs i samverkan mellan tjänstepersoner på enheten och nämndens interkontrollanter. Förutom att följa upp de specifika kontrollmomenten ger internkontrollen värdefull, fördjupad kunskap om verksamheten som i sin tur kan ligga till grund för vidare utvecklingsarbete framöver.

